

Opgave 1 Criminaliteit en rechtsstaat: voorstellen van Justitie

tekst 1

Meer boeven vangen met DNA

DNA-onderzoek¹⁾ is het toverwoord bij Justitie. Daardoor zal de komende jaren 25 procent van alle *overtredingen en misdrijven* opgelost worden.

- 5 Het percentage opgeloste zaken schommelt nu rond de 16 procent. „Onaanvaardbaar laag”, aldus minister Korthals van Justitie. Hij tekent daar wel bij aan dat vooral het aantal onopgeloste fietsendiefstallen het cijfer naar beneden haalt.
- 10 „We moeten naar een ander systeem waarbij we niet langer fietsendiefstallen en moorden bij elkaar optellen”, aldus de minister. Van de zware misdrijven, zoals moord en verkrachting, worden vier op de tien zaken opgelost.
- 15 Tot 2004 trekt Korthals 60 miljoen gulden uit om het aantal DNA-onderzoeken uit te breiden. „Dat zal het aantal opgeloste zaken aanzienlijk verhogen, vooral als het gaat om moorden en zedendelicten”.
- 20 De minister wil ook het DNA gaan opslaan van tbs'ers die voorwaardelijk vrijkomen, als het gevaar bestaat dat zij opnieuw de fout ingaan.

bron: *Tubantia* van 20 september 2000

kader 1

Voorstellen van Justitie

- 1 Forse uitbreiding snelheidscontroles levert 25 miljoen gulden aan boetes op.
- 2 Zwaardere straffen (van twee naar drie jaar) voor mensen die hun partner mishandelen.
- 3 Ouders van jeugdige criminelen worden sneller gewezen op hun verantwoordelijkheid en doorverwezen naar de hulpverlening.

noot 1

DNA-onderzoek houdt in dat uit lichamelijke sporen van verdachten genetische gegevens gehaald kunnen worden, die nuttig kunnen zijn bij het oplossen van misdrijven. Een DNA-test die wordt afgenomen, kan bestaan uit het afnemen van lichamelijk materiaal zoals bloed en/of speeksel.

■ Opgave 1 Criminaliteit en rechtsstaat: voorstellen van Justitie

Bij deze opgave horen tekst 1 en kader 1 uit het bronnenboekje.

Tekst 1 uit het bronnenboekje is verschenen naar aanleiding van Prinsjesdag van 19 september 2000. Op Prinsjesdag maakt het kabinet zijn plannen bekend voor het komend regeringsjaar en dient het zijn begroting van inkomsten en uitgaven bij het parlement in. In kader 1 staat een aantal voorstellen op het terrein van Justitie.

In tekst 1 staat de zinsnede dat 'de komende jaren 25 procent van alle overtredingen en misdrijven opgelost worden.' Het onderscheid tussen overtredingen en misdrijven heeft verschillende gevolgen voor zowel diegenen die verdacht worden als diegenen die veroordeeld zijn voor het begaan van een overtreding of misdrijf.

2p 1 Noem twee verschillen tussen overtredingen en misdrijven.

Zie kader 1.

3p 2 Geef van elk voorstel van Justitie aan of het vooral past binnen een repressief of een preventief beleid.
Licht je keuze toe.

2p 3 In het derde voorstel wordt gesproken over 'jeugdige criminelen'.
Welke bijzondere bepalingen kent het Nederlandse strafrecht voor jongeren?
Noem er twee.

2p 4 Er zijn verschillende theorieën die een verklaring geven voor crimineel gedrag.
Noem een theorie die aansluit bij het derde voorstel uit kader 1.
Licht je antwoord toe.

3p 5 In tekst 1 wordt gesproken over fietsendiefstallen.
A In welke statistieken kun je de officieel geregistreerde fietsendiefstallen vinden?
B Leg uit waarom deze statistieken geen goed beeld geven van het aantal fietsendiefstallen in Nederland.

2p 6 Welke twee onderzoeksmethodes geven wel redelijk betrouwbare informatie over de werkelijke omvang van het aantal in Nederland gepleegde fietsendiefstallen?

2p 7 Geef per onderzoeksmethode een voorbeeld van een vraag die gesteld kan worden in een onderzoek naar de omvang van fietsendiefstallen in een bepaald jaar.

Volgens tekst 1 wil minister Korthals van Justitie meer geld besteden aan de mogelijkheden om DNA-onderzoek uit te breiden.

Bij het uitbreiden van de mogelijkheden van DNA-onderzoek gaat het niet alleen om het oplossen van moorden en zedendelicten. In juni 2000 deed de minister het voorstel om een DNA-test af te nemen bij personen die verdacht worden van delicten die met maximaal vier jaar cel kunnen worden bestraft.

2p 8 Welke bestuurlijke organen beslissen uiteindelijk of het voorstel van de minister wet wordt?

De Nederlandse Politie Bond en een officier van justitie uit Utrecht reageerden enthousiast op het voorstel om de afname van DNA-materiaal mogelijk te maken bij delicten waar een maximumstraf van 4 jaar op staat.

2p 9 Vanuit welke politietaak is de Nederlandse Politie Bond voorstander van bovengenoemd voorstel én vanuit welke taak van het Openbaar Ministerie kan de officier van justitie uit Utrecht voorstander zijn?

Eindexamen maatschappijleer havo 2002-I

havovwo.nl

Niet alleen de minister van Justitie, maar ook verschillende fracties in de Tweede Kamer zijn voor verruiming van de mogelijkheden voor gedwongen afname van DNA-materiaal bij het opsporingsonderzoek. Daarentegen staan de Orde van Advocaten en de Coornhert Liga uiterst kritisch tegenover het gebruik van DNA-tests.

- 3p **10** Ben jij het eens met de voorstanders van verruiming van mogelijkheden voor gedwongen afname van DNA-materiaal bij het opsporingsonderzoek of ben jij tegen de verruiming van deze mogelijkheden?

Baseer je standpunt op een uitgangspunt of beginsel van de rechtsstaat.

Tegenstanders van het verruimen van de mogelijkheden om DNA-tests af te nemen, verwijzen naar een uitspraak van de Hoge Raad in 1990 over het afnemen van speeksel bij verdachten.

- 2p **11** Wat is de rol van de Hoge Raad in ons rechtssysteem?

De minister wil ook het DNA gaan opslaan van tbs'ers die voorwaardelijk vrijkomen (regel 20–22). Tbs is geen straf maar een maatregel.

- 2p **12** Noem twee doelen van een maatregel als tbs.